

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 446/2014-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. februára 2015 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ludmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou [REDACTED], [REDACTED], konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta [REDACTED], vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 660/2004, za účasti Okresného súdu Bratislava I, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 660/2004 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 660/2004 konal bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 3 500 € (slovom tritisícpäťsto eur), ktoré mu je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I j e p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 331,12 € (slovom tristotridsaťjeden eur a dvanásť centov) na účet Advokátskej kancelárie [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. augusta 2013 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného Advokátskou kanceláriou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta [REDAKOVANÉ], ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 660/2004 (ďalej aj „namietané konanie“).

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je žalobcom v súdnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 8 C 660/2004, v ktorom sa ako právny nástupca po pôvodnej žalobkyni (do konania na strane pôvodnej žalobkyne ho okresný súd pripustil od 20. februára 2007) domáha proti žalovaným v 1. až 7. rade (ďalej len „žalovaní“)

určenia, že títo nemajú právo „urobiť nadstavbu bytového domu súpisné č. [REDAKČIA] stojaceho na parc. č. [REDAKČIA]..., zapísaný na [REDAKČIA], k. ú. [REDAKČIA] obec: [REDAKČIA]“.

Z dôvodu, že sťažovateľ zastáva názor, že v namietanom konaní postupom okresného súdu došlo k porušeniu ním označených práv, podal ústavnému súdu sťažnosť, ktorú odôvodňuje takto:

„Pôvodná navrhovateľka podala žalobu dňa 18. 10. 2004. Prvé pojednávanie vo veci samej sa uskutočnilo viac ako rok po podaní žaloby – dňa 04. 11. 2005. Ďalšie pojednávania sa konali v dátumoch 29. 05. 2006, 10. 10. 2006. Dňa 02. 01. 2007 podala navrhovateľka návrh na pripustenie [REDAKČIA] na miesto pôvodnej navrhovateľky. Dňa 20. 02. 2007 sa konalo pojednávanie, na ktorom Uznesením súd uvedenému návrhu vyhovel. Ďalej nasledovali pojednávania v dátumoch 25. 05. 2007, 09. 10. 2007, 17. 04. 2008, 10. 06. 2008, 18. 11. 2008, 06. 02. 2009, 11. 09. 2009, 13. 10. 2009, 30. 11. 2009. Až dňa 14. 12. 2009, t. j. viac ako päť rokov po podaní žaloby súd vydal Rozsudok, ktorým návrh v celom rozsahu zamietol. Následne navrhovateľ podal včas – dňa 22. 12. 2009 odvolanie voči Rozsudku zo dňa 14. 12. 2009. Krajský súd v Bratislave dňa 29. 02. 2012, t. j. viac ako dva roky po podaní odvolania, vydal Uznesenie, ktorým Rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo dňa 14. 12. 2009 zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Následne sa dňa 08. 01. 2013 konalo pojednávanie. Dňa 04. 03. 2013 navrhovateľ navrhol pripustenie vstupu ďalšieho účastníka a zmenu petitu. Dňa 12. 04. 2013 Okresný súd Bratislava I vydal Uznesenie, ktorým pripustil vstup ďalšieho účastníka do konania, ako aj zmenu petitu. Dňa 28. 05. 2013 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené z dôvodu ďalšieho dokazovania na 17. 10. 2013.“

Z uvedených skutočností vyplýva, že Okresný súd Bratislava I právoplatne nerozhodol v predmetnom konaní po viac než ôsmich rokoch, a to bez zavinenia na strane sťažovateľa, pôvodného žalobcu alebo žalovaných.“

Z obsahu sťažnosti ďalej vyplýva, že sťažovateľ namieta doterajší postup okresného súdu. Podľa jeho názoru daná vec nie je právne ani skutkovo náročná, a preto je toho

názoru, že okresný súd nepostupoval v tomto konaní dostatočne efektívne, keďže jeho postup ani po ôsmich rokoch nevedol k odstráneniu stavu právnej neistoty.

Sťažovateľ žiada priznať finančné zadosťučinenie v sume 7 000 €, čo odôvodňuje s poukazom na celkovú dĺžku konania a s tým súvisiacim stavom svojej právnej neistoty.

Na základe už uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo postupom Okresného súdu Bratislava I porušené.

2. Okresnému súdu Bratislava I prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/660/2004 konal bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 7.000,- EUR (slovom: sedemtisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť na účet advokátskej kancelárie [REDAKOVANÉ], č. [REDAKOVANÉ] vedený v [REDAKOVANÉ] do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia (2 právne úkony v zmysle § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov spolu s DPH) sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] v sume 331,13 EUR (slovom: tristotridsaťjeden eur a trinásť centov), na účet advokátskej kancelárie [REDAKOVANÉ], č. [REDAKOVANÉ] vedený v [REDAKOVANÉ], do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí a uznesením č. k. II. ÚS 446/2014-9 z 30. júla 2014 ju podľa § 25 ods. 3 zákona

Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

Ústavný súd následne spolu s prípisom č. k. II. ÚS 446/2014-14 z 22. augusta 2014 doručil predsedníčke okresného súdu uznesenie č. k. II. ÚS 446/2014-9 z 30. júla 2014, ktorým prijal na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľa, a vyzval ju, aby sa k sťažnosti písomne vyjadrila a zároveň oznámila, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Predsedníčka okresného súdu v prípise č. Spr. 3574/2014 z 23. októbra 2014 doručenom ústavnému súdu 30. októbra 2014 po podrobnej rekapitulácii priebehu namietaného konania uvádza toto:

„Na celkovú dĺžku konania malo vplyv aj správanie účastníkov konania a svedkov, osobitne to, že sa nedostavovali na súdne pojednávania, resp. žiadali o odročenie pojednávania z rôznych dôvodov. Predĺženie konania bolo zapríčinené aj tým, že v konaní k zmene zákonného sudcu, k úmrtiu dvoch účastníkov konania, keď súd musel zisťovať okruh dedičov s ktorými bude pokračovať v konaní, ako aj potreba rozhodnúť o početných procesných návrhoch účastníkov konania (zmena navrhovateľa, zmena petitu, návrh na vstup ďalšieho účastníka do konania, čiastočné späťvzatie návrhu voči odporcovi v 4. a 5. rade).

Napriek uvedenému konštatujem, že v konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní a to v dôsledku neefektívneho a nesústredeného konania sudkyne.

V prípade, ak Ústavný súd Slovenskej republiky dospeje k záveru, že právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov bolo porušené, dovoľujem si požiadať Ústavný súd Slovenskej republiky, aby pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia vzal do úvahy vyššie uvedené objektívne dôvody a aby sťažovateľke (sťažovateľovi, pozn.) uplatnený nárok na finančné zadosťučinenie nepriznal v plnej výške.“

Predsedníčka okresného súdu spolu s prípisom č. Spr. 3574/2014 z 23. októbra 2014 zaslala ústavnému súdu aj vyjadrenie zákonnej sudkyne z 13. októbra 2014, ktorá v ňom chronologicky zrekapitulovala úkony okresného súdu vykonané v namietanom konaní.

Prípisom č. k. II. ÚS 446/2014-19 z 30. októbra 2014 ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby oznámila, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň jej zaslal vyjadrenie okresného súdu č. Spr. 3574/2014 z 23. októbra 2014, ako aj vyjadrenie zákonnej sudkyne z 13. októbra 2014 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska. Právna zástupkyňa sťažovateľa v podaní doručenom ústavnému súdu 14. novembra 2014 oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, a v zastúpení sťažovateľa skonštatovala, že *„[s]ťažovateľ na svojej sťažnosti naďalej v nezmenenom rozsahu trvá a žiada ústavný súd, aby jeho sťažnosti v celom rozsahu vyhovel“*.

Právna zástupkyňa sťažovateľa ďalej poukázala na skutočnosť, že *„... samotná predsedníčka Okresného súdu Bratislava I... sa stotožnila s názorom sťažovateľa, že v predmetnom konaní... došlo k zbytočným prietahom..., a to v dôsledku neefektívneho a (nesústredeného) konania sudkyne“*.

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľa a predsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich argumentáciou dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia práv podľa označeného článku ústavy, listiny a dohovoru. Poukazujúc na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou v sťažnosti namietaného porušenia označených práv – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie veci (m. m. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03), a preto ďalej konal bez nariadenia ústneho pojednávania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 38 ods. 2 prvej vety listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03). Z tohto

vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny (rovnako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný urobiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 a 4 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie. Dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna, faktická, prípadne procesná zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o právnu zložitosť preskúmvanej veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom namietaného konania je rozhodovanie o žalobe sťažovateľa, ktorým sa spolu s ostatnými žalobcami domáha určenia, že žalovaní nemajú právo vykonať nadstavbu bytového domu. Obdobné spory tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej agendy okresných súdov, pričom k tejto problematike existuje v zásade ustálená judikatúra všeobecných súdov, a preto vec sťažovateľa ústavný súd nepovažuje z právneho hľadiska za zložitú. Obsah súdneho spisu sp. zn. 8 C 660/2004 v zásade nepotvrďuje ani nadmernú faktickú zložitosť predmetnej veci, aj keď je potrebné prihliadnúť na skutočnosť, že v konaní na strane žalovaných vystupuje väčší počet účastníkov a pre rozhodnutie v merite veci bolo potrebné zistiť skutkové otázky výsluchom svedkov a účastníkov konania, čo bezpochyby zvyšuje stupeň faktickej náročnosti veci.

V súvislosti s posudzovaním procesnej náročnosti veci, ústavný súd neprehliadol na skutočnosť, že v priebehu namietaného konania došlo k úmrtiu pôvodne žalovaných v 1. a 4. rade, čo vyvolalo potrebu ustálenia okruhu účastníkov konania na strane žalovaných vo väzbe na výsledky dedičského konania po žalovanom v 1. a 4. rade. Okresný súd musel v priebehu napadnutého konania vykonať aj viaceré vedľajšie procesné úkony z podnetu sťažovateľa, ktorý žiadal, aby okresný súd na základe jeho písomného podania

pripustil zmenu žaloby a aby uznesením pripustil vstup ďalšieho účastníka do konania na strane žalovaných. Plynulosť priebehu napadnutého konania čiastočne ovplyvnila aj skutočnosť, že sťažovateľ v jeho priebehu vzal späť žalobu vo vzťahu k žalovaným vo 4. a 5. rade, o čom bol povinný rozhodnúť okresný súd, pričom v čase doručenia tohto návrhu sťažovateľa nemal k dispozícii ich súhlas so späťvzatím.

Tieto skutočnosti však v okolnostiach danej veci nie sú spôsobilé odôvodniť celkovú dĺžku namietaného konania, keďže nemali ani výlučný, ani výrazný vplyv na jeho celkovú dĺžku. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že právnou, skutkovou ani procesnou zložitou veci nemožno ospravedlňovať doterajšiu dĺžku napadnutého konania.

2. Ústavný súd pri hodnotení ďalšieho kritéria, a to správania sťažovateľa (vrátane správania jeho právnej predchodkyne) ako účastníka namietaného konania, vychádzal z toho, že v posudzovanom prípade ide o spor, v ktorom je každý účastník povinný postupovať podľa § 6 a § 120 ods. 1 OSP a vyvíjať všetko úsilie na súčinnosť so súdom tak, aby súd mohol o ochrane uplatneného práva rozhodnúť v súlade so zákonom a aj v primeranom čase. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že k právu účastníka konania na efektívny, rýchly a účelný postup súdu v konaní pristupuje aj jeho procesná povinnosť prispievať k dosiahnutiu účelu súdneho konania včasným reagovaním na pokyny súdu a oznámením potrebných skutočností.

V súvislosti s hodnotením tohto kritéria ústavný súd prihliadol na skutočnosť, že pojednávania nariadené na 17. január 2006, 17. marec 2006, 10. november 2006, 16. január 2007 a 15. február 2008 boli odročené z dôvodov na strane sťažovateľa, resp. jeho právnej predchodkyne, pričom pojednávanie nariadené na 6. marec 2009 bolo odročené z dôvodu ospravedlnenej neprítomnosti všetkých účastníkov konania a ich právnych zástupcov a tiež z dôvodu neprítomnosti predvolaných svedkýň na nariadenom pojednávaní.

Vychádzajúc z uvedených zistení, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľovi nemožno a priori vytýkať, že v priebehu konania žiada o odročenie nariadených pojednávanií pre skutočnosti, ktoré nastali na jeho strane, resp. na strane jeho právneho zástupcu alebo

vo sfére jeho právnej predchodkyne, pretože uplatňovanie tohto procesného prostriedku slúži predovšetkým na ochranu práv účastníka konania, ktoré mu vyplývajú z právneho poriadku. Na druhej strane však v zásade nemožno prijať záver, podľa ktorého, ak vec prerokujúci súd takému procesnému návrhu vyhovie, bude *eo ipso* zodpovedný za prieťah/predĺženie stavu právnej neistoty, ktorý týmto postupom nastane vo sfére sťažovateľa.

Uvedené správanie sťažovateľa (vrátane správania jeho právnej predchodkyne) ako účastníka konania síce nemôže ospravedlniť doterajšiu dĺžku napadnutého konania, ale možno ho primerane zohľadniť pri určení výšky finančného zadosťučinenia.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prieťahy v konaní (ako aj neprimeraná dĺžka konania) môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Ústavný súd zo súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 8 C 660/2004 zistil, že doterajší postup okresného súdu v priebehu napadnutého konania je poznamenaný obdobiami jeho ničím neodôvodnenej opakovanej nečinnosti (obdobia január až november 2005, december 2009 až jún 2010, apríl 2012 až január 2013), keď nevykonal žiadny relevantný úkon smerujúci k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa.

Namietané konanie je poznačené aj neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou okresného súdu pri prerokúvaní a rozhodovaní danej veci, na vrub ktorej možno čiastočne pripísať aj vydanie rozsudku okresného súdu č. k. 8 C 660/2004-291 zo 14. decembra 2009 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), ktorý bol na základe odvolania sťažovateľa v odvolacom konaní uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 Co 393/2010-170 z 29. februára 2012 v merite veci zrušený pre závažné procesné pochybenie (nepreskúmateľnosť označeného rozsudku okresného súdu pre nedostatok

jeho dôvodov) a v rozsahu jeho zrušenia bola vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie.

Za súčasť neefektívneho postupu okresného súdu považuje ústavný súd aj jeho nedostatočný dôraz na využívanie všetkých procesných nástrojov zabezpečenia procesnej disciplíny účastníkov konania, ako aj tretích osôb, ktorých účasť na nariadených pojednávaniach považoval za potrebnú. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že správanie účastníkov konania alebo tretích osôb nie je možné samo osebe pričítať na farchu vec prerokujúceho súdu, avšak uvedené ho nezaväzuje povinnosti zabezpečiť plynulé a včasné prerokovanie veci a dbať na to, aby prípadné prieťahy na strane týchto subjektov nevedli k porušeniu práv ostatných účastníkov konania.

V súvislosti s namietanou celkovou dĺžkou napadnutého konania ústavný súd zohľadnil aj skutočnosť, že na ňu mal nezanedbateľný vplyv aj postup krajského súdu, ktorý o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu (spis bol predložený krajskému súdu 7. októbra 2010) rozhodol až vo februári 2012 a súvisiaci spisový materiál predložil okresnému súdu v apríli 2012.

Ústavný súd po komplexom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska skutkovej, právnej a procesnej náročnosti veci, správania sťažovateľa, postupu okresného súdu poznamenaného neefektívnou činnosťou a viacerými obdobiami jeho dlhodobej nečinnosti, zohľadňujúc pritom charakter a význam predmetu namietaného konania a jeho celkovú dĺžku, ako aj skutočnosť, že konanie nie je ani viac ako po deviatich rokoch právoplatne skončené, čo už samo osebe stačí na to, aby dospel k záveru, že v postupe okresného súdu došlo k zbytočným prieťahom v namietanom konaní, a preto rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výrokovej časti tohto nálezu.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal.

Pretože ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu porušené a vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončená, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ domáhajúci sa vybavenia svojej záležitosti nachádza (bod 2 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľ sa okrem vyslovenia porušenia označených práv domáha aj priznania finančného zadosťučinenia a náhrady trov právneho zastúpenia.

Aj keď ústavný súd vyslovil porušenie sťažovateľom označených práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nepovažoval vzhľadom na okolnosti prípadu uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné na to, aby sa dosiahla vo veci účinná náprava, a preto sa zaoberal aj vecnou opodstatnenosťou návrhu sťažovateľa na priznanie finančného zadosťučinenia.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti žiada priznať finančné zadosťučinenie v sume 7 000 €. Tento návrh odôvodňuje s poukazom na doterajšiu dĺžku napadnutého konania a s tým súvisiacim stavom svojej právnej neistoty.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu vzhľadom na okolnosti daného prípadu prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd zohľadňoval predovšetkým celkovú dĺžku konania okresného súdu, charakter jeho neefektívnej činnosti v skúmanom období, predmet sporu, jeho skutkovú, právnu a procesnú zložitosť, ako aj jeho význam pre sťažovateľa a správanie sťažovateľa v posudzovanom období. Ústavný súd tiež prihliadol na skutočnosť, že sťažovateľ mohol ujmu, ktorá mu bola spôsobená namietaným postupom okresného súdu, odôvodnene pociťovať až potom, ako okresný súd uznesením sp. zn. 8 C 660/2004 z 20. februára 2007 pripustil jeho vstup do konania na miesto pôvodnej žalobkyne.

Vychádzajúc z komplexného posúdenia týchto skutočností, ústavný súd považoval v konkrétnych okolnostiach daného prípadu priznanie sumy 3 500 € sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výrokovej časti tohto nálezu.

Ústavný súd podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2012, ktorá bola 781 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2013. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za každý úkon po 130,16 €, čo spolu s paušálnou náhradou niektorých hotových výdavkov 2 x 7,81 € za každý úkon právnej služby predstavuje sumu 275,94 €. Keďže právna zástupkyňa je platkyňou dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Celková odmena za poskytnuté právne služby predstavuje sumu 331,12 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. februára 2015